

یا هو...

خلاصه کتاب حقوق جزای عمومی ۲

منبع: دکتر اردبیلی

فصل اول

۱ - هر جرمی از سه عنصر **قانونی، مادی و روانی** تشکیل شده است .

۲ - طبقه بندی جرایم بر اساس عنصر قانونی

اول . جرایم حقوق عمومی ← تابع قواعد ماهیتی و شکلی و صلاحیت عام دادگاه‌هاست .

دوم . جرایم حقوق خصوصی ← تابع احکام جدا و خاص است .

نکته : جرایم سیاسی، نظامی، مالیاتی، گمرکی و ... از جرایم حقوقی اختصاصی هستند .

۳ - **مرتکبین جرایم سیاسی** در نظر عموم شأن والایی دارند .

۴ - اصطلاح (اشراف بزهکاری) در مورد **جرایم سیاسی** به کار رفته است .

۵ - مبارزه اتحادیه‌های صنفی یا تظاهرات و اعتصاب ها از **جرایم اجتماعی** به شمار می‌روند .

۶ - **لوی برول** جرایم مرامی یا مسلکی را برای **جرم سیاسی** پیشنهاد می کند .

۷ - گروگان گیری، راهزنی هوایی ، تروریست ، جرایم ضد امنیت داخلی ، جاسوسی و همکاری با دول خارجی از جمله **جرایم سیاسی** هستند .

۸ - حقوق دانان دو رابطه کلی برای تشخیص جرایم سیاسی از جرایم عادی ارائه دادند که عبارت است از :

اول . **ضابطه عینی** ← برای تشخیص جرم سیاسی به موضوع و نتیجه رفتار توجه می‌شود بدون در نظر گرفتن انگیزه.

براساس این معیار هر گاه رفتار مرتکب به سازمان و شیوه کار قوای عمومی آسیب بزند جرم سیاسی است .

دوم . **ضابطه ذهنی** ← در این ضابطه افرادی که با اهداف سیاسی (نه شخصی) مرتکب جرم شوند بزهکار سیاسی هستند.

در این معیار جرایم سیاسی دو قسمت دارند :

الف - **جرم مرکب** ← ماهیت عمومی داشته ولی با انگیزه سیاسی انجام می‌شود و به منافع خصوصی اشخاص زیان می رساند
مثل سوء قصد به جان رهبر و

ب - **جرم مرتبط به جرم سیاسی** ← عناصر تشکیل دهنده آن عناصر جرایم عمومی بوده اما به قصد انجام جرم سیاسی است (برای تسهیل ارتکاب جرم سیاسی و مصونیت از عقوبت)

۹ - کنفرانس‌های کپنهاک ← **جرایم سیاسی** به جرایمی گفته می‌شود که علیه سازمان و جریان کار دولت و همچنین حقوقی که برای شهروندان از آن فراهم می‌آید ارتکاب می‌یابد .

۱۰ - تقلب در انتخابات و سلب آزادی افراد ملت در **دسته سیاسی** قرار دارند .

۱۱ - توجه به داعی و انگیزه بزهکار مصداق **ضابطی ذهنی** است .

۱۲ - **جرم وابسته** ← جرمی که عمدی است ولی با هدف تدارک جرم سیاسی یا تضمین منافع آن و به طور کلی تسهیل آن ارتکاب می‌یابد مانند غارت و چپاول و سرقت بانک ها .

۱۳ - در معاهدات استرداد مجرمین میان دولت ایران و سایر دولت‌ها اعمالی نظیر سوء قصد به حیات رئیس کشور، **جرم سیاسی تلقی نشده است** .

۱۴ - برخورد دولت ایران با جرایمی مانند به مخاطره افکندن امنیت هواپیما در حال پرواز، **جرایم قابل استرداد** می‌باشد .

۱۵ - در عرصه بین‌المللی تمایل وجود دارد که اعمال بسیار خشونت آمیز از **قلمرو جرم سیاسی** حذف شود .

۱۶ - عرصه روابط میان دولت‌ها، **استرداد بزهکاران سیاسی** را منع می‌کند .

۱۷ - به موجب اصل ۱۵۵ قانون اساسی ، **اعطای حق پناهندگی به بزهکاران سیاسی بلامانع است** .

۱۸ - **ماده ۸ قانون راجع به استرداد مجرمین در بند دوم**، استرداد بزهکاران سیاسی را به دولت متقاضی مردود شناخته است .

۱۹ - با توجه به اصل یکصد و شصت و هشتم قانون اساسی، رسیدگی به جرایم سیاسی باید در **محاکم دادگستری** انجام گیرد .

نکته: رسیدگی به جرایم سیاسی **علنی** است (بی‌طرفی قاضی و صحت روند دادرسی محرز گردد)

نکته: رسیدگی به جرایم سیاسی فقط با حضور **هیئت منصفه** معتبر است (هیئت منصفه متشکل از آحاد مردم با افکار و عقاید گوناگون به اعتبار رأی دادگاه می‌افزاید)

۲۰ - **دادگاه کیفری استان** با حضور سه نفر شامل **رئیس و دو مستشار یا دادرس علی‌البدل دادگاه تجدیدنظر استان و هیئت منصفه** تشکیل می‌شود .

۲۱ - مهم‌ترین اثر تمایز بین جرم سیاسی و جرم عمومی، **تخفیف مجازات بزهکاران سیاسی و حفظ شئون انسانی در اجرای مجازات‌ها است** .

۲۲ - اغلب نظام‌های حقوقی مبتنی بر دوگانگی جرم سیاسی و عمومی، **مجازات اعدام را در جرایم سیاسی لغو کردند** .

۲۳ - در مورد **نظام‌های ارفاقی محکومیت‌های سیاسی** هیچ گونه اثری بر این که محکومیت‌ها مترتب نیست، یعنی هیچ گونه سابقه کیفری برای محکوم علیه محسوب نمی شود .

۲۴ - محکومیت به جرایم سیاسی در مورد انتخاب مشاغلی نظیر عضویت در شورا یا وکالت ، جزء **حقوق اجتماعی** است و محکوم به جرایم سیاسی از آن محروم نیست .

۲۵ - **حقوق جزای نظامی** تابع قواعد متفاوت از **حقوق جزایی عمومی** است و به دلیل حساسیت جایگاه نظامیان در استقرار نظم و امنیت و آسایش عمومی کوچک‌ترین خطای آنان نیز قابل اغماض نبوده و مجازات‌های شدیدتری نیز برای آنان منظور شده است .

۲۶ - **جرایم نظامی** جرایمی هستند که فقط نظامیان قادر به انجام آن هستند .

۲۷ - تعریف **جرایم نظامی** ← قصور نظامیان در حفظ انضباط و تخلف از وظایف شغلی که به آنها محول شده است .

۲۸ - **ضوابط تشخیص جرایم نظامی**

اول . **شورای نگهبان** ← جرایم نظامی تخلفاتی هستند که مأمور نظامی یا انتظامی در ارتباط با وظایف خاص خود مرتکب می‌شود و وظایف خاص و حدود آن را قانون عادی معین می‌نماید . یا جرایمی که افراد غیرنظامی قادر به انجام آن نیستند (خواهیدن در حین پست نگهبانی) .

دوم . **مستفاد از اصل ۱۷۲** ← جرایم مربوط به وظایف خاص نظامی یا انتظامی اعضای ارتش، ژاندارمری، شهربانی و سپاه پاسداران (در صلاحیت محاکم نظامی)

سوم . **قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح** ← جرمی که به سبب خدمت نظامی یا در حین خدمت نظامی و به سبب آن ارتکاب یافته باشد .

نکته : بر این اساس اختلاس و ارتشا و ... که در ارتباط با وظایف سازمانی آنها باشد ← جرایم نظامی .

جرایم غیرمرتبط با وظایف سازمانی آنها ← جرایم عمومی .

۲۹ - قانون اساسی، جرایم عمومی نظامیان و نیروهای انتظامی را که در مقام ضابط دادگستری مرتکب می‌شوند در زمره **جرایم عمومی** می‌داند .

۳۰ - در تمام معاهدات استرداد و تعاون قضایی بین دولت ایران و دیگر دولت‌ها قاعده **منع استرداد نظامیان به اتهام جرایم خاص نظامی پذیرفته شده است** .

۳۱ - جرایمی که به موجب حقوق جرایم بین‌المللی ممکن است نظامیان به ارتکاب آن متهم شوند به ویژه در جنگ ها و درگیری‌های مسلحانه، در این صورت **استرداد مجرمین در همه حال پذیرفته است** .